

ž e l s t v í lze platně slíbiti třetí osobě sňatek. Na tuto otázku jest odpověděti záporně, a to z této úvahy: Jest stěžejní zásadou manželského práva ve zdejší státě, že muž smí býti současně oddán jen s jednou ženou a žena jen s jedním mužem. Stanoví tak § 62 obč. zák. a dvojnásobné manželství se trestá jako zločin (§§ 206—208 tr. zák.). Zavazuje-li se manžel za trvání manželství jiné ženě, že s ní vstoupí v manželství, a to dokonce do určité lhůty, odporuje to této zásadě právního řádu a přičí se to i dobrým mravům (§ 879 obč. zák.). Jest proto takový závazek podle § 879 první odstavec obč. zák. nicotný, třebas byl zamýšlen pro případ zrušení dřívějšího manželského svazku. Třetí osoba, jež přijala slib manželství, ač věděla, že slibující jest ženat, nemůže ze slibu toho vyvozovati proti slibujícímu žádné nároky, zejména ani nároky na náhradu škody. Že žalobkyně věděla, přijímajíc slib žalovaného, že žalovaný jest ženat, není sporné. Nenabyla proto žalobkyně proti žalovanému z jeho slibu ze dne 21. září 1931 žádných nároků. Důsledkem toho bylo neplatné i prohlášení žalovaného ze dne 10. září 1932, ježto podle doslovu tohoto prohlášení vzal žalovaný na sebe závazek v něm obsažený jen proto, že nedostal slibu, jak dovoděno, nemravnému a nicotnému. Nicotný závazek nemůže nabýti platnosti ani uznáním (sb. n. s. čís. 5642), ani narovnáním (sb. n. s. čís. 6301). Bylo proto již z tohoto důvodu vyhověti dovolání žalovaného a obnoviti rozsudek prvního soudu, zamítající žalobu, aniž bylo třeba se zabývati dalšími právními vývody dovolatelovými. Již při rozboru dovolacího důvodu právní mylnosti bylo vyloženo, že nemá významu, zda slib žalovaného ze dne 21. září 1931 byl učiněn před zahájením rozvodového řízení či až za tohoto řízení, pročez nezáleží na tom, zda spisům odporuje předpoklad napadeného rozsudku (§ 503 čís. 3 c. ř. s.), že řečený slib se stal až za rozvodového řízení.

Čís. 13255.

Masarykova universita v Brně nemá samostatné právnické osobnosti.

Finanční prokuratura jest oprávněna k (dovolacímu) rekursu jménem čsl. státu, k jehož úřadům patří i Masarykova universita v Brně.

Není třeba, by u soudu byla podržena a uschována celá kniha, v níž na několika listech je napsáno poslední pořízení; stačí, uloží-li se u soudu právě jen listy, jež obsahují poslední pořízení.

Nepotřebuje-li soud obsahu knihy (památníku) k výkladu poslední vůle zůstavitelovy, má povinnost ji vrátiti předkladateli, aniž by potřeboval řešiti otázku, zda předkladateli kniha skutečně do vlastnictví patří, čili nic.

Není věcí soudů řešiti otázku, zda má obsah knihy význam památkový nebo paleografický.

(Rozh. ze dne 3. února 1934, R II 489/33.)

Zůstavitelův památník, jenž byl v moci Kamily S-ové, obsahoval i dovětek s odkazem ve prospěch Kamily S-ové. Památník byl soudu

předložen, odkazovnice se dohodla s dědičkou (vdovou po zůstaviteli) i s fiduciářkou (filosofickou fakultou Masarykovy university v Brně) o svých nárocích z pozůstalosti. Návrh odkazovnice, by jí byl památník vrácen, poukázal pozůstalostní soud na pořad práva. Rekursní soud vyhověl návrhu odkazovnice na vydání památníku s tím, by dříve příslušné stránky památníku o dovětku byly za přítomnosti Kamily S-ové, pokud se týče jejího právního zástupce odborně z památníku na její náklad vyňaty a podle předpisu uloženy. D ů v o d y: Jde o dvě otázky, jednak zda Kamila S-ová jest vlastnící památníku, jednak zda vzhledem na § 68 nesp. pat. musí býti celý památník u soudu uložen. Odvolávání se prvního soudu na § 2 čís. 7 nesp. říz. jest nesprávné, poněvadž zákonné ustanovení to bylo zrušeno § 53 zákona čís. 100 z r. 1931 sb. z. a n. Jest proto třeba použití k řešení postupu o sporné otázce vlastnictví k památníku ustanovení § 25 odst. (2) zákona čís. 100 z r. 1931 sb. z. a n., podle kterého může soud odkázati zjištění sporné skutečnosti na pořad práva. V dalším dovodil rekursní soud, že vlastnící památníku jest Kamila S-ová a že není třeba odkázati řešení této otázky na pořad práva, a uvedl dále v důvodech: Jde dále o výklad § 68 nesp. pat., ustanovujícího, že prvopisy listin zřízených o posledním pořízení, mají býti přísně uschovány ve spisovně způsobem předepsaným § 285 j. ř. Rekursní soud jest toho názoru, že předpis ten jest kategorický, byť neustanovoval, že se tak státi musí. Vyplývá to hlavně i z obsahu § 285 j. ř. To jest ostatně vedlejší, ana Kamila S-ová sama souhlasila s tím, aby vlastní dovětek byl u soudu vyjmutím z památníku uschován. Je však třeba, by proto byl uschován u soudu celý památník? Účelem ustanovení § 68 nesp. pat. jest jen, by celé originelní znění testamentu zůstalo v prvopisu u soudu uschováno. Je-li to možné tím způsobem, že se z památníku vyjmou jednotlivé listy, není to v rozporu s ustanovením § 68 nesp. pat. Dejme tomu, že by poslední pořízení bylo napsáno na dřevěnou skříň. Tím přece nemůže býti myšleno, že celá skříň musí zůstat u soudu uschována. Stačilo by, kdyby jen část skříně, obsahující testament, byla vyjmuta a uschována u soudu. Všechny ostatní okolnosti a domněnky, co chce Kamila S-ová učiniti s památníkem, zda ho chce prodat, co památník obsahuje, jest při řešení této otázky nerozhodné a nemůže přicházeti v úvahu. Vždyť Kamila S-ová může míti u sebe i dopisy zemřelého stejného obsahu, jako památník, které též mohou obsahovati choulostivé věci soukromého rázu, a nemůže býti přece pochyby o tom, že pozůstalostní soud nemůže jí zabráňovati ve volném nakládání s dopisy. Nebylo ani třeba zjišťovati znalcem, zda vyříznutí stránek obsahujících dovětek z památníku jest možné, poněvadž o tom není třeba znaleckého posudku a může to posouditi soud sám, tím více, ana s tím majitelka památníku souhlasí. Ovšem k vyjmutí jest třeba odborníka, by památník ani dovětek nebyl poškozen, vždyť to žádá Kamila S-ová sama, ovšem útraty s tím spojené musí hraditi Kamila S-ová ze svého, poněvadž jest to v jejím zájmu (§ 11 odst. (1) nesp. zák.).

Ne j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu čsl. eráru (školního), pokud se týče Masarykovy university v Brně.

D ů v o d y:

Moravsko-slezská finanční prokuratura napadá usnesení rekursního soudu jménem Masarykovy university v Brně. V tom směru jest uvést, že Masarykova universita v Brně jest školním úřadem, podřízeným ministerstvu školství a národní osvěty, není však samostatnou právnickou osobou, není ani korporací ani nadací, neboť jí nebyla propůjčena osobnost právní jako se stalo Karlově universitě v Praze zlatou bullou císaře Karla IV. Nemůže býti tedy podmínkem práv a závazků, nemůže žalovati ani žalována býti, nemůže samostatně před soudem jednati (rozh. čís. 3253 a 8431 sb. n. s.), což bylo i uznáno finanční prokuraturou v soudním smíru ze dne 14. října 1931, uzavřeném před krajským soudem civilním v Brně tím, že uzavření smíru bylo učiněno závislým na schválení ministerstvem školství a národní osvěty jménem Masarykovy university v Brně. Ministerstvo školství a národní osvěty jedná však jménem československého státu a stát zastupuje před soudy finanční prokuratura jako jeho zmocněnec zřízený zákonem. Pokud tedy moravsko-slezská finanční prokuratura v Brně podala dovolací rekurs jménem čsl. státu, k jehož úřadům patří i Masarykova universita v Brně, jest oprávněna k podání dovolacího rekursu a lze jen za tohoto předpokladu věcně vyřídití stížnost.

Nejvyšší soud nepokládá však dovolací rekurs za oprávněný, a to z důvodů uvedených již v rekursním usnesení, k němuž se vzhledem k obsahu dovolacího rekursu dokládá: Podle § 68 nesp. říz. mají prvopisy listin o posledních pořizích býti uloženy ve spisovně způsobem předepsaným v jednacím řádě, podle § 285 jedn. ř. bezpečně proti ohni v uzavřené skříni. Z tohoto zákonného předpisu nelze však, jakž činí stěžovatelka, dovoditi, že musí u soudu býti podržena a uschována celá kniha, v níž na několika listech jest napsána závěť; stačí zajisté, uloží-li se u soudu právě jen listy, kteréž obsahují poslední pořiz, neboť jen tyto listy lze považovati za listinu sepsanou o posledním pořizí. Byl-li tedy zůstavitelův dovětek napsán jen na dvou listech památníku, stačí, uloží-li se do soudní schránky jen tyto dva listy a nic více, pokud ovšem bez porušení obsahu závěti se tak státi může, což však jest nepochybné. Tomu jest tak v souzeném případě tím spíše, že ostatní obsah památníku jest obsahu soukromého, intimního, jehož znalost nyní po smíru ze dne 14. října 1931 není potřebná pro výklad závěti. K tomu přistupuje ještě okolnost, že David S. předkládá soudu dne 25. října 1928 památník, označil jej jako vlastnictví své manželky a žádal jeho vrácení po vyříznutí listů obsahujících závěť. Nutno tedy rozlišovati obsah památníku, obsahující závěť, jenž byl soudu odevzdán, aby u soudu byl podržen, a ostatní jeho obsah, jehož vrácení si předkladatel vyhradil jako vlastnictví své manželky. Pokud tedy soud nepotřebuje obsah památníku k výkladu poslední vůle zůstavitelovy, pokud tedy nejde o listy, na nichž je dovětek napsán, má soud povinnost jej předkladateli opět navrátiti, aniž potřebuje řešiti otázku, zda manželce předkladatelově památník do vlastnictví skutečně patří, čili nic, poněvadž řešení otázky vlastnictví sem nepatří, jsouc nadhozeno nadbytečně

Svědčí-li ostatní obsah památníku o pohnutkách a vzniku posledního pořízení, mohl míti význam jen pro rozhodnutí sporu o jeho platnost. Nyní, když spor ten byl vyřízen smírem, pozbyl obsah ten toho významu a netřeba ho již pro soudní posouzení závěti. Není věcí soudu řešiti otázky, zda má obsah ten význam památkový nebo paleografický, neboť není účelem předpisů § 68 nesp. pat. a § 285 jedn. ř., zachovávat listiny pro jich význam památkový nebo paleografický, činiti opatření o nich, a odnímatí je jejich majitelům z těchto důvodů. Poukaz stěžovatelky na předpis § 285 jedn. ř., jednající i o jiných důležitých listinách, nevztahuje se na listiny rázu intimního, jakou jest předložený památník, nýbrž na listiny, jež mají význam pro majetková práva stran, jako svatební smlouvy, dědické smlouvy, listiny darovací atd., čemuž při památníku není. Neposoudil tedy rekursní soud věc mylně po právní stránce. Pokud stěžovatelka uplatňuje i důvody vhodnosti, jest jí odpověděti, že tam, kde důvody vhodnosti jsou v rozporu s právem majetkovým, s právem vlastnickým, musí mu ustoupiti. Majitelka památníku mohla zajisté právem sama vyříznouti z památníku listy obsahující závěť a jen tyto soudu předložiti a tu by otázka vydání ostatního obsahu památníku asi ani nebyla přišla na přetřes. Předložila-li však z vlastní vůle celý památník, aby tak předešla možným výtkám formálním, a vyhradila-li si současně navrácení ostatního obsahu památníku mimo listy obsahující závěť, nemůže jí toto poctivé jednání býti na újmu, nemůže míti v zápětí ztrátu práva na vrácení ostatního obsahu památníku, který není závětí a který byl zůstavitelem věnován jen jí a jenž se takto stal jejím majetkem.

Čís. 13256.

Úprava pachtovného (vládní nařízení ze dne 29. července 1933, čís. 164 sb. z. a n.).

Spoluúčastní-li se služka, mající také jiný obor působnosti (v domácnosti, v obchodních místnostech) při polních pracích se zaměstnavatelem (pachtýřem) a se členy jeho rodiny jen na výpomoc, není vyloučen nárok pachtýřův podle § 1 vl. nař.

(Rozh. ze dne 3. února 1934, R II 574/33.)

Žádost pachtýřů o úpravu pachtovného o b a n i ž š í s o u d y z a m í t l y, r e k u r s n í s o u d z t ě c h t o d ů v o d ů: Podle § 1 vládního nařízení čís. 164/33 jest oprávněn pachtýř zemědělských pozemků, který spachtovaný pozemek sám nebo se svou rodinou obdělává, žádati úpravu pachtovného sjednaného před 1. říjnem 1932. V tomto případě tomu však tak není, neboť pachtýř neobdělává spachtované pozemky sám se svou rodinou, neboť má také služebnou k tomu účelu, které platí 120 Kč měsíčně.

N e j v y š š í s o u d z r u š i l u s n e s e n í o b o u n i ž š í c h s o u d ů a v r á t i l v ě c s o u d u p r v ě s t o l i c e, b y z n o v u j e d n a l a r o z h o d l.